

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Juridisk Kontor
Strandgade 100
1401 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K
Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

J.nr. 10-1113-0047 – Inspektion af Statsfængslet i Vridsløselille

24-01-2013

Den 31. oktober 2011 afgav ombudsmanden en opfølgingsrapport nr. 2 om sin inspektion den 10.-12. november 2008 af Statsfængslet i Vridsløselille. I opfølgingsrapporten meddelte ombudsmanden, at han afventede underretning i anledning af sin henstilling mv. under pkt. 6.2, og den reviderede instruks om anbringelse i sikringscelle, jf. pkt. 12.1.9.

Dok.nr. 12/00050-2/PH
Bedes oplyst ved henvendelse

Jeg har herefter modtaget en udtalelse af 14. marts 2012 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 5. december 2011 med bilag fra Statsfængslet i Vridsløselille. Det fremgår af direktoratets udtalelse, at direktoratet desuden den 6. marts 2012 har indhentet en supplerende telefonisk udtalelse fra fængslet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 6.2. Størrelsen af tv-leje mv.

Under inspektionen rejste talsmandsgruppen spørgsmål om, hvorvidt kriminalforsorgen kunne og burde håndtere ordningen med lejede fjernsyn på en sådan måde, at ordningen tog højde for alle typer af indsatte, herunder de langtidsindsatte, som efter talsmandsgruppens opfattelse betaler alt for meget for at leje fjernsyn.

Ombudsmanden bad i den endelige rapport ledelsen om at underrette ham, når ledelsens undersøgelse om, hvorvidt de indsatte "betalte for meget", var færdig (en undersøgelse som ledelsen inden inspektionen havde lovet talsmandsgruppen at foretage).

Ombudsmanden meddelte samtidig ledelsen, at han gik ud fra, at undersøgelsen ville blive tilrettelagt sådan, at der – for så vidt angår udgifterne til reparation og udskiftning af fjernsynsapparater – kunne differentieres mellem langtids- og korttidsindsatte.

Da der i fængslets og direktoratets tidligere udtalelser ikke umiddelbart syntes at være taget hensyn til denne forudsætning, bad ombudsmanden om supplerende udtalelser fra både fængslet og direktoratet.

Det samme gjaldt spørgsmålet om, hvorvidt de langtidsindsatte på en eller anden måde kan få glæde af deres "fjernsynsanciennitet" i forbindelse med overførsel til åbent fængsel.

Som anført i opfølgingsrapport nr. 2 anførte fængslet, at det af forskellige grunde vil være administrativt vanskeligt at operere med en differentieret tv-leje afhængigt af afsoningens længde. Fængslet henviste herved til, at det på forhånd er vanskeligt at forudsige, hvor længe den enkelte indsatte ender med at opholde sig i fængslet.

Fængslet anførte endvidere, at en del af den administration, som nødvendigvis er forbundet med tv-ordningen, allerede nu afholdes via fængslets ordinære drift, og at eventuelle øgede administrative udgifter som følge af en differentieret leje, fastsat i forhold til afsoningslængden, derfor ville blive afholdt over tv-ordningens budget.

Direktoratet henholdt sig hertil. Med hensyn til de langtidsindsattes mulighed for at drage nytte af deres "fjernsynsanciennitet" i forbindelse med overførsel til åbent fængsel bemærkede direktoratet, at de pågældende indtil overførslen har haft den fordel, at de i lighed med andre lejere kan få nyt apparat stillet til disposition, hvis det gamle apparat går i stykker. Direktoratet anførte desuden, at de langtidsindsatte endvidere har haft mulighed for at kunne drage nytte af eventuelle midler, der bruges på velfærdsfremmende foranstaltninger, som er indkøbt for et overskud på kontoen for tv-leje.

Ombudsmanden noterede sig, at en differentieret lejefastsættelse på basis af den enkelte indsattes opholdstid i fængslet ville være administrativt tungt at arbejde med og derfor også generelt fordyrende.

Ombudsmanden noterede sig endvidere, at fængslet og direktoratet var enige om, at en ordning, hvor prisfastsættelsen baseres på den enkelte indsattes (forventede) opholdstid i den enkelte institution, er administrativt problematisk.

Til det, som direktoratet havde anført, bemærkede ombudsmanden, at de langtidsindsatte (med lang "fjernsynsanciennitet") deler førstnævnte gode – at et nyt apparat kan blive stillet til rådighed, hvis det gamle går i stykker – med de korttidsindsatte (med kort "fjernsynsanciennitet"). Dette gode følger af selve lejeforholdet. Det andet gode, som direktoratet havde nævnt, følger af det "hvile i sig selv"-princip, som der her er tale om. Det, som direktoratet havde anført, var derfor efter ombudsmandens opfattelse ikke relevant for det spørgsmål, som talsmandsgruppen havde rejst.

I forlængelse heraf nævnte ombudsmanden, at han tidligere på forskellige måder havde beskæftiget sig med størrelsen af den tv-leje, der opkræves hos de indsatte i kriminalforsorgens institutioner – og herunder spørgsmålet om et eventuelt loft for den samlede lejebetaling fra den enkelte (langtids)indsatte. Ombudsmanden henviste f.eks. til sin høringskrivelse af 1. juni 2005 i sagen med j.nr. 2005-1923-628, direktoratets j.nr. RSK 2004-1013-345, der dog primært kom til at angå de indsattes betaling til antenneforeninger og spørgsmålet om, hvorvidt viderespredning af kabel-tv i kriminalforsorgens institutioner er omfattet af ophavsretslovens § 2 (som offentlig fremførelse), jf. også Højesterets dom af 30. april 2009.

Ombudsmanden skrev herefter, at han i forbindelse med sin opfølgning på det spørgsmål, som talsmandsgruppen rejste under inspektionen af Statsfængslet i Vridsløselille, havde overvejet, om der kunne tænkes andre – mere administrativt simple – ordninger end dem, som hidtil havde været bragt frem; ordninger som samtidig, helt eller delvist, tager højde for de hensyn, som talsmandsgruppen havde ønsket at varetage, og som det efter ombudsmandens umiddelbare opfattelse forekom nærliggende at inddrage i den kollektive, lokale tv-ordning.

En løsning kunne være at give langtidsindsatte "rabat" på leje af fjernsyn (i lyset af, at disse indsatte ved strafudståelsens start må forventes at ville bidrage til lejeordningen i en eller flere af kriminalforsorgens institutioner i (meget) længere tid end andre indsatte) svarende til en almindelig mængderabat uden for kriminalforsorgens mure. Ombudsmanden var opmærksom på, at en sådan rabat nødvendigvis måtte gives på bekostning af de indsatte, som måtte forventes kun at ville bidrage til en kollektiv tv-ordning i kortere tid. Han gik dog samtidig umiddelbart ud fra, at en sådan mulig rabatordning ville blive organiseret således, at de korttidsindsatte kom til at udgøre langt den største gruppe, og altså at de indsatte, som i givet fald skulle have mængderabatten, ville udgøre en relativt lille gruppe.

Ombudsmanden henstillede til statsfængslet og direktoratet at overveje, om en sådan ordning er mulig at praktisere; en ordning som i øvrigt også ville være i god tråd med normalitetsprincippet. Og han bad også i øvrigt om myndighedernes bemærkninger til det, som han havde anført ovenfor.

Statsfængslet har i udtalelsen af 5. december 2011 oplyst, at fængslet i forbindelse med undersøgelsen af, hvorvidt de indsatte betaler "for meget" i tv-leje, ikke har differentieret mellem korttidsindsatte og langtidsindsatte. En sådan sondring er efter fængslets opfattelse ikke praktisk mulig, fordi fængslet konstant afgiver og modtager indsatte til og fra fri fod.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt det vil være muligt at etablere en mere administrativ simpel ordning vedrørende tv-leje, hvor der differentieres i lejen for korttidsafsonere og langtidsafsonere, har fængslet fastholdt det tidligere anførte om, at fængslet finder det meget vanskeligt egenhændigt at operere med en sådan differentiering afhængig af afsoningens længde eller faktisk tv-lejetid.

Fængslet har oplyst, at hvis der fastsættes en ordning om differentiering for hele kriminalforsorgen, vil det være muligt for fængslet at udmønte ordningen. Det vil dog kræve, at tv-lejen set i forhold til længden af afsoning er ens alle steder, og således vil kunne tages med fra den ene institution til den næste. Det vil medføre en øget intern administration, men vil dog være muligt at håndtere.

Fængslet gør dog igen opmærksom på, at tv-ordningen under de nuværende rammer ikke skaber overskud på sigt, og at en reduceret tv-leje for nogle indsatte, som minimum vil betyde, at der vil gå længere tid, inden der kan udskiftes tv-apparater.

Fængslet har telefonisk over for direktoratet oplyst, at fængslet kan administrere en ordning, hvorefter indsatte, der skal afsone over et vist antal år, fra starten af deres afsoning får mulighed for at leje med "rabat".

Direktoratet har anført følgende:

"Direktoratet skal i relation til problemstillingen vedrørende eventuelt administrative hindringer for en rabatordning bemærke, at det er vurderingen at der godt – om end med nogen administrativ besvær – vil kunne indføres en differentieret leje, hvor prisen er afhængig af, hvor længe den pågældende skal afsone. Direktoratet finder imidlertid ikke, at der er grundlag for at fastsætte særpriser for en bestemt gruppe, her de langtidsindsatte.

Direktoratet har herved lagt vægt på, at lejen for tv er fastsat som en omkostningsbestemt leje. Prisen for leje svarer således til de direkte omkostninger ved anskaffelse af, reparation, vedligeholdelse af tv-apparater samt udgift til licenser og eventuelt programpakker. Overskud på udlejningsordningen kan alene anvendes til velfærdsfremmende foranstaltninger for de indsatte. Der henvises til direktoratets brev af 30. maj 2007, jf. ombudsmandens j.nr. 2005-1923-628.

Nedsættelse af lejeprisen for en gruppe vil således ske på bekostning af øvrige indsatte. Direktoratet er opmærksom på, at indsatte, der er udelukket fra fællesskab, under visse betingelser får gratis tv stillet til rådighed efter reglerne i § 6, stk. 3, nr. 2 i bekendtgørelse om udelukkelse fra

fællesskab. Direktoratet finder imidlertid ikke, at der er lignende vægtige grunde for at lave særregler for de langtidsindsattes betaling for tv-leje.

Det bemærkes i øvrigt, at prisen for at leje et fjernsyn i Statsfængslet Vridsløselille er noget højere end i de øvrige lukkede fængsler. Direktoratet vil derfor overveje, om der skal fastsættes et loft over det beløb, der opkræves for udlejning af tv-apparater, i de tilfælde hvor der udover opkrævning af leje for tv-apparatet samtidig opkræves betaling for tv-pakker.”

Jeg har noteret mig, at det vil være muligt at indføre en ordning med differentieret tv-leje. Jeg har endvidere noteret mig, at direktoratet imidlertid ikke finder grundlag for at indføre en sådan ordning, fordi en nedsættelse af tv-lejen for én gruppe (de langtidsindsatte) vil ske på bekostning af de øvrige indsatte, da lejen for tv-apparater er en omkostningsbestemt leje. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad 12.1.9. Lægetilkald og lægetilsyn (anbringelse i sikringscelle)

Ombudsmanden havde noteret sig, at fængslet ville fastsætte retningslinjer om genkald i instruksen om anbringelse i sikringscelle, og han havde bedt fængslet om at sende ham en kopi af instruksen, når indføjelser herom var sket. I fængslets tidligere udtalelse havde fængslet oplyst, at instruksen på grund af en beklagelig misforståelse ikke var blevet revideret på dette punkt, men at det ville ske snarest.

Ombudsmanden noterede sig det oplyste og afventede således fortsat kopi af instruksen, som han gik ud fra nu var revideret, jf. pkt. ad 2 i citatet af fængslets udtalelse til slut i denne opfølgingsrapport nr. 2. Det fremgik heraf, at opdateringen af instrukser på området forventedes afsluttet senest med udgangen af april 2011.

Fængslet har vedlagt den reviderede instruks af september 2011. Det fremgår heraf bl.a., at der skal ske genkald af læge efter en rimelig tid ud fra en konkret vurdering af den indsatte helbredstilstand, dog højst 45 minutter efter det oprindelige tilkald. Der skal gøres notat herom i fanebladet ”læge”.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om ombudsmandens inspektion af Statsfængslet i Vridsløselille den 10-12. november 2008 som afsluttet.

Underretning

Dette brev sendes til Statsfængslet i Vridsløselille og Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg har bedt fængslet om at tage en kopi af brevet og gøre de indsatte i fængslet bekendt hermed.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen